

Glosar termeni etică universitară

Ca singura organizație internațională care încearcă să reprezinte toți medicii, indiferent de naționalitate sau de specialitate, World Medical Association Ethics Unit (WMA) și-a asumat rolul de stabilire a standardelor de etică medicală în general, care sunt aplicabile în întreaga lume.

De la începutul său în 1947, aceasta a lucrat pentru a preveni orice reapariție a conduitei neetice practicate de către medici în Germania nazistă și în altă parte. Prima sarcină a WMA a fost de a actualiza jurământului lui Hipocrate conform utilizării lui în secolul 20, iar rezultatul a fost Declarația de la Geneva, adoptată la a 2-a Adunare Generală a WMA în 1948.

Acesta a fost revizuit de mai multe ori, cel mai recent în 2006. A doua sarcină a fost dezvoltarea unui Cod internațional de etică medicală, care a fost adoptat la a treia Adunare Generală în 1949 și revizuită în 1968, 1983 și 2006. Acest cod este în prezent în curs de revizuire.

Următoarea sarcină a fost elaborarea unor principii etice de cercetare pe subiecți umani. Aceasta a luat mult mai mult decât primele două documente, nu a fost utilizabilă până în 1964, iar orientările au fost adoptate ca Declarația de la Helsinki. Acest document a fost supus, de asemenea, unor revizuirii periodice, cel mai recent în anul 2000.

Autonomia personală

Posibilitatea de a alege individual, în cunoștință de cauză, programele de studiu și cercetare, traseele de carieră academică, oportunitățile de studiu și cercetare, aplicarea deciziilor în privința propriei cariere academice și profesionale.

Bioetica / etica biomedicală

Doi termeni echivalenți pentru studiul problemelor de morală care apar în medicină, asistență medicală și științele biologice. Există patru subdiviziuni majore: *etica clinică*, care se ocupa cu probleme în asistență medicală pentru pacienți ; *etica de cercetare* care se ocupă cu protecția subiecților umani în cercetarea medicală; *etica profesională* care se ocupă cu sarcinile și responsabilitățile specifice necesare medicilor și asistenței medicale (etica medicală este un tip de etică profesională); și etica legislației publice care se ocupa cu formularea și interpretarea legilor și reglementările privind probleme de bioetică.

Binefacerea

Termenul se referă la acțiunile care promovează bunăstarea altora. În context medical, acest lucru înseamnă adoptarea de măsuri care servesc cel mai bine interesele pacienților.

Bunăvoința

Valoarea etică de a fi altruist și grijuliu, de a oferi, ajuta și a acționa cu generozitate față de semenii.

Consimțământul informat

Un termen folosit pentru a descrie obligația medicilor sau a cercetătorilor de a permite pacienților să fie participanți activi în decizia luată de ei cu privire la îngrijirea sau participarea lor în cadrul unei cercetări. Consimțământul informat își are originea în conceptul de alegere autonomă sau dreptul la auto-determinare.

Consimțământul informat valid

Conceptul că o persoană competentă poate fi de acord cu orice formă de tratament medical, atâta timp cât persoana a fost în mod corespunzător informată cu privire la tratament, iar decizia este voluntară.

Consimțământul informat invalidat

Conceptul că o persoană competentă poate să refuze orice formă de tratament medical, atâta timp cât persoana a fost informată în mod corespunzător și decizia este voluntară.

Confidențialitatea

Datoria de a împărtăși informațiile încredințate în mod responsabil.

Conflictul de interese

Un conflict de interese apare atunci când angajamente, obligații sau norme profesionale ale Universității sunt susceptibile de a fi compromise de interesele sau angajamentele mai ales economice ale unui membru al corpului academic, în special în cazul în care aceste interese sau angajamente nu sunt dezvăluite.

Conflictul de interese științific

Acest tip de conflict implică participarea la comisiile de review prin care se iau decizii în ceea ce privește alocarea de resurse sau publicarea de lucrări sau se referă la cineva care funcționează în calitate de expert științific.

Conflictul de conștiință

Un astfel de conflict poate apărea atunci când un individ ale cărui convingeri personale (religioase, etice, sau morale), sunt atât de puternice încât acestea influențează decizia luată.

Colegialitatea

Colaborarea întregului corp academic într-un spirit de colegialitate și respect reciproc.

Competența

Asumarea de către fiecare membru al comunității academice la nivelul său, răspunderea pentru calitatea procesului educațional.

Datoria eticii

Teoria etica ce ia în considerare intenția persoanei libere sa aleagă, mijloacele folosite și natura actului medical. O acțiune este considerată a fi bună și justă din punct de vedere moral dacă ține de datorie, dacă există un motiv întemeiat, dacă mijloacele sunt acceptabile și/sau dacă natura sa este bună.

Dilema etică

Conflictele ce apar atunci când standarde concurente de bine și rău se aplică unei situații specifice în practica de consiliere.

Discriminarea

Discriminarea în mediul academic reprezintă discriminarea sau tratarea inegală a persoanelor, bazată explicit ori implicit pe criterii extraprofesionale precum rasa, etnia, religia, convingerile politice etc., indiferent de formele în care se manifestă, irelevante pentru activitatea lor.

Dreptatea și echitatea

Aplicarea cu obiectivitate a criteriilor de evaluare a competenței profesionale, excluzând orice formă de favoritism, accesul și tratamentul discriminator, dreptatea bazându-se pe divizarea corectă și echitabilă a puterii și prevenirea abuzului de putere.

Etica

Etica se referă la standardele de conduită care să indice modul în care ar trebui să se comporte indivizii pe baza principiilor etice și valorilor de bază sau universale. Principiile etice sunt regulile de conduită care sunt derivate din valorile etice.

Etica analitică - Ramură a eticii generale sau filozofice, care studiază natura morală în sine; uneori supranumita "metaetica".

Etica aplicată - Subdiviziune a eticii, care se concentrează pe cazuri sau situații pe care le utilizează pentru a înțelege sau dezvolta standarde, norme și teorii. Etica aplicată este împărțită în etica profesională, etică clinică, etica de organizare, etica de mediu și etica socială și politică.

Etica aspirațională - Valorile etice și principiile care depășesc foarte mult minimul prevăzut de principiile etice, care sunt menționate ca etici obligatorii.

Etica clinică - Ramura din etica aplicată care se concentrează în toate aspectele legate de domeniul sanitar și de cercetare.

Etica drepturilor - Teoria etică ce presupune că indivizii sunt purtătorii drepturilor ce le sunt acordate. Un act este considerat bun din punct de vedere moral atunci când respectă drepturile și greșit atunci când încalcă drepturile.

Etica de a face - Orientarea de bază pentru raționamentul etic și moral, care presupune pe ce principii etice ar trebui să fie orientate, spre statutul moral al unor acțiuni specifice, mai degrabă decât pe ceea ce un individ ar trebui să fie, pe ce este, pe ce virtute și caracter.

Etica în afaceri - Aplicarea categoriilor și principiilor etice în circumstanțele și responsabilitățile din afaceri și management.

Etica îngrijirii - Teoria etică ce este înrădăcinată în persoane și relații, în care deciziile etice sunt efectuate concentrându-se pe relații, mai degrabă decât pe acțiuni, datorii, sau consecințe.

Etica în consecință - Teoria etică ce vizează realizarea celor mai bune consecințe posibile. Un act este considerat bun și drept numai în cazul în care tinde să aibă mai multe consecințe benefice pentru toată lumea implicată.

Etica obligatorie - Nivelul minim de îndrumări etice concentrându-se pe respectarea legilor și standardele unui cod etic profesional și ce nu este opțională pentru practica acelei profesii.

Etica organizatorie - Formă a eticii ce recunoaște impactul factorilor de organizare și implică folosirea intenționată de valori pentru a ghida luarea deciziilor în sistemele de organizare.

Etica profesională - Reguli convenite sau standarde stabilite într-o profesie ce definesc ceea ce este o practică acceptabilă sau "bună".

Egalitatea de șanse

Când două persoane au un statut egal în cel puțin o situație relevantă, acestea trebuie să fie tratate în mod egal cu privire la aceasta situație.

Fabricarea

În etica cercetării pe termen lung, "fabricare" înseamnă falsificare de date, informații, experimente sau alte informații neadevărate semnificative în propunerea, efectuarea cercetării sau a raportării cercetării.

Falsificarea

În etica cercetării termenul de "falsificare" înseamnă schimbarea sau denaturarea de date sau experimente, denaturând sau prezentând date eronate.

Frauda

O fraudă este o înșelătorie comisă intenționat pentru a asigura un câștig nedrept. Termenul de "fraudă de cercetare" sau "fraudă științifică" este folosit pentru o înșelătorie intenționată cu privire la rezultatele științifice.

Frauda academică

Frauda academică reprezintă un concept care cuprinde: falsificarea unor date sau informații provenite din procesul de cercetare; sabotarea lucrărilor altora prin împiedicarea acestora să-și finalizeze lucrarea; înșelarea sau coruperea în vederea obținerii unor avantaje academice; favoritismul aplicat unei persoane în dauna alteia.

Hărțuirea

Reprezintă un comportament destinat să deranjeze, să pună persoana agresată într-o poziție inconfortabilă prin abuz fizic, abuz verbal, amenințări, intimidare, hărțuire, coerciție, sau un comportament care amenință sau pune în pericol sănătatea sau siguranța oricărei persoane.

Hărțuirea electronică - Utilizarea de instrumente electronice, e-mail sau mesageria instant pentru a hărțui sau abuza o persoană sau un grup de persoane.

Hărțuirea prin intimidare - Este un fenomen complex de comportament ofensiv și rău intenționat care subminează un individ sau un grup prin atacuri persistente negative, care se poate manifesta sub formă fizică, verbală sau non-verbală, cu scopul de a submina, umili, înjosi sau intimida destinatarul.

Hărțuirea persoanelor cu dizabilități - Este un comportament care include referiri nepotrivite asupra handicapului, care creează un mediu de intimidare, ostil sau ofensator pentru persoanele cu handicap, refuzul de a lucra și excluderea persoanelor cu handicap de la evenimente sociale sau reuniuni.

Hărțuirea rasială - Este un comportament nedorit bazat pe rasă, origine etnică sau națională, incluzând amenințări verbale sau în scris, insulte pe criterii de rasă, etnie, comentarii deplasate despre originea rasială, ridiculizare pe motive culturale, glume rasiste, pagube materiale și incitarea altora de a comite oricare dintre cele de mai sus.

Hărțuirea religioasă - Este un comportament nedorit bazate pe convingeri sau practici religioase și care constă în denigrarea obiceiurilor culturale, comentarii derizorii împotriva convingerilor unui individ.

Hărțuirea sexuală - Este un comportament care include o atenție nedorită de natură sexuală care denigrează sau ridiculizează persoana afectată, manifestată prin comentarii nedorite sau remarci sexuale, remarci obscene, "glume" explicite sau aluzii și invitații compromițătoare, inclusiv cererile pentru favoruri sexuale în schimbul unor favoruri profesionale. Hărțuirea sexuală poate fi fizică, variind de la atingeri nedorite, invazia spațiului personal, la agresiune sexuală, viol sau expunere indecentă.

Integritatea academică

Respectarea de către întreg corpul academic al UMF a valorilor și principiilor etice: onestitate, încredere, echitate, respect și responsabilitate.

Integritatea morală

Fiecare membru al comunității academice trebuie să evite situațiile susceptibile care să creeze rezerve referitor la integritatea sa, să evite în primul rând conflictele de interese.

Încălcarea eticii

O acțiune ce încalcă litera sau spiritul unui standard etic de practică.

Înșelăciunea

Folosirea unui sprijin neautorizat din partea unor persoane, folosirea unor materiale sau mijloace de documentare interzise în timpul evaluării etc.

Libertatea academică

Presupune dreptul și libertatea oricărui membru al comunității academice să studieze, să-și exprima deschis opiniile științifice și profesionale fără interferențe nejustificate sau restricții, regulamente instituționale, sau presiune publică.

Meritul

Calitate, însușire remarcabilă care face o persoană sau o colectivitate să fie vrednică de stimă, laudă, răsplată.

Mita

Ceva care este dat sau oferit unei persoane aflată într-o poziție de încredere în scopul de a o determina pe aceasta să-și încalce obligațiile de serviciu sau să le îndeplinească conform dorințelor ilegale ale unui individ.

Non-maleficiența (conceptul)

„Mai întâi să nu faci rău”, în latină „primum non nocere”. Aspect considerat primordial în ceea ce privește etica medicală, fiind mult mai important să nu se aducă prejudicii pacientului decât să i se facă bine.

Onestitatea academică

Onestitatea academică este definită în chip esențial de respectul pe care-l acordă un membru al comunității academice față de acțiunile personale și academice ale celorlalți membri ai comunității academice în procesul de învățare, predare, cercetare, activitate profesională.

Plagiatul

O formă de comportament necinstit care constă în copierea aproape în totalitate a ideilor sau expresiilor, sustragerea și publicarea în altă limbă a lucrării unui alt autor și reprezentarea lor ca fiind propria lucrare originală.

Auto-plagiatul – atunci când un autor publică un articol în care sunt inserate paragrafe și date identice sau aproape identice, care deja au mai fost publicate de el însuși, fără a indica sursa originală.

Plagiatul complet – se trimite sau se raportează o lucrare scrisă de altcineva, iar autorul lucrării originale nu face parte din autorii lucrării prezentate.

Plagiatul copiere la examen - Orice încercare frauduloasă de a da sau a obține asistență la un examen.

Plagiatul direct (cuvânt cu cuvânt) – se copiază complet o altă lucrare și este prezentată ca o creație proprie.

Plagiatul electronic – această modalitate de plagiat mai este cunoscută în ultima perioadă ca cyber-plagiat, plagiat virtual, plagiat digital.

Plagiatul involuntar, prin utilizarea unor idei sau cuvinte, fără a preciza sursa, citarea greșită a sursei, fără intenție.

Plagiatul mascat – se reține esențialul dintr-o sursă, se interpretează textul, prin schimbarea cuvintelor cheie (utilizarea sinonimelor) și a frazelor.

Plagiatul prin dezinformare – la bibliografie se trec referințe care nu există, pentru a nu se putea decela sursa de informare și plagiare.

Plagiatul prin parafrizare – se reformulează textul unui articol, interpretând unele fragmente, fără a menționa autorul și fără a pune între ghilimele cuvintele acestuia, lăsând impresia că aparțin plagiatorului.

Plagiatul prin publicare dublă sau multiplă – apare atunci când un studiu, un articol este trimis la două publicații diferite.

Plagiatul tip “autor fantomă” – apare atunci când o altă persoană scrie un articol, iar o personalitate în domeniul respectiv este cooptată ca autor principal, pentru a avea, datorită notorietății, mai multe șanse de publicare.

Plagiatul tip “mozaic” – se adună idei, fraze și paragrafe din mai multe surse, se aranjează în așa fel încât să nu se mai recunoască sursa, rezultând un mozaic format din ideile și cuvintele altora.

Plagiatul tip “salami-slicing” – un studiu care are aceeași bază de date, este fragmentat, iar rezultatele sunt prezentate separat ca un studiu de sine stătător, deși el constituie un întreg care trebuie prezentat ca un tot unitar.

Plagiatul tip “xerox” – se copiază fragmente întregi dintr-o singură sursă, fără să se modifice nimic și se face un material întreg, cu mai multe referințe.

Plagiatul voluntar, când ideile și/sau rezultatele cercetării sau muncii altei persoane sunt însușite conștient de către plagiator.

Plângerea (etică)

O plângere formală a unui individ, numit reclamant, ce își exprimă nemulțumirea vis-a-vis de acțiunea unui practicant, deoarece una sau mai multe din standardele sale etice au fost încălcate.

Principiile etice

Norme sau directive de nivel superior, în cadrul unei societăți, care sunt în concordanță cu principiile morale și ce constituie standarde mai ridicate de comportament moral sau atitudini.

Profesionalismul academic

Angajarea întregului corp academic în aplicarea nu numai a cunoștințelor, aptitudinilor și competențelor tehnice corespunzătoare, dar și acelor trăsături de caracter care încurajează aderarea la toate principiile etice.

Responsabilitatea

Obligația membrilor comunității academice de a avea o responsabilitate morală personală pentru respectarea drepturilor de proprietate intelectuală și a principiilor de bună practică relevante în acest sens.

Responsabilitatea implică un raport între individ și colectivitate, răspunderea implică un raport între autoritatea unei colectivități și individ.

În cazul responsabilității, este o chestiune de percepție interioară, conștientizată de voința proprie.

În cazul răspunderii, voința vine imperativ dinspre autoritatea societății și este necondiționată.

Respectul și toleranța

Respectarea de către comunitatea academică a demnității fiecărui individ într-un climat liber de orice manifestare și formă de hărțuire, exploatare, umilire, dispreț, amenințare sau intimidare.

Transparența universitară

Asigurarea transparenței tuturor categoriilor de informații care interesează membrii comunității universitare, potențialii candidați, absolvenții, instituțiile cu care colaborează și publicul larg, asigurând o informare consistentă și corectă.